

OMDAT HET ER TOE DOET

Nederland draait door. Nederland is gevlucht naar de Noordpool van koud Rechts. Nederland is een cruiseschip geworden dat stilligt voor de kust van de redelijkheid. Je kunt er veel bloemrijke metaforen en vlot lopende of minder vlot lopende vergelijkingen tegen aan gooien maar de realiteit blijft even bars en bar.

Het huidige kabinet is immers – hoe verbloemd en indirect het ook wordt geformuleerd – gekant tegen alles wat anders is en meet helaas ook met twee maten. Wie een Turks en Nederlands paspoort heeft als bewindspersoon wordt met aandrang verzocht om het eerste in te leveren. Wie een Zweeds en een Nederlands paspoort heeft als minister kan beide – met instemming van de premier – behouden zonder daarop aangesproken te worden. Dit kabinet roept dat het meer blauw op straat wil maar besluit vervolgens om de belofte om het korps met 3000 agenten uit te breiden niet na te komen. Dit kabinet vindt dat het oprichten van een nieuw korps ‘animal cops’ en het opvoeren van de maximumsnelheid belangrijk zijn in tijden van economische crisis. Dit kabinet vindt het feit dat bepaalde Kamerleden een strafblad hebben, veroordeeld zijn voor ontucht en beticht van ‘straatterrorisme’, geen probleem want een interne aangelegenheid van een bepaalde politieke partij.

In het licht van bovenstaande feiten lijkt het feit dat dit kabinet voornemens is om minimaal 25 % en maximaal 40% van het huidige kunst en cultuurbudget te schrappen, bijna onbenullig. *Peanuts...* Echter, een regering die naar eigen zeggen ‘realisme over de grote problemen van vandaag wil combineren met optimisme over de toekomst’, kan zich niet alleen maar richten op behoud van de status quo, op het in stand houden van wat er is. Een regering die optimisme over de toekomst wil uitstralen, kan zich niet louter richten op het verleden, reactionair en nostalgisch zijn. Een regering die optimisme over de toekomst wil uitstralen, gelooft en investeert ook in wat komen zal, in wat nieuw en anders is. En dus in de kunst en cultuur die dat onophoudelijk doet. Kunst van nu is even belangrijk als kunst van toen. Musea en archieven confronteren ons met cultuurvormen en meesterwerken uit het verleden die ons blijvend inspireren. Kunstinstellingen, theatergezelschappen, orkesten brengen ons de kunst van vandaag die een voorschot neemt op de toekomst, waarin en waarmee wordt nagedacht over wat anders en nieuw is, over wat komen zal.

Bezuinigingen in kunst en cultuur zijn noodzakelijk. Die ‘hervormingen’ moet echter op een weloverwogen manier gebeuren en niet vanuit een afkeer voor wat verkeerdelijk een ‘linkse hobby’ en een ‘elitaire bezigheid’ wordt genoemd. Voorlopig is het zo dat er geen inhoudelijk beleid ten grondslag ligt aan de voorgestelde bezuinigingen en dat deze disproportioneel om niet te zeggen buitensporig zijn. Als hij om cultuur zou geven dan zou Geert Wilders het ‘afschuwelijk’ en ‘barbaars’ noemen, een ‘ramp’. Instellingen en kunstenaars weten dat het vanaf nu met minder moet maar willen dat bezuinigingen met duidelijke doelstellingen en begrijpelijke motieven en criteria worden doorgevoerd.

De voorgestelde bezuinigingen annuleren in een klap de investeringen die de overheid de voorbije 50 jaar deed in kunst en cultuur. De Nederlandse burger heeft hiervoor dus 50 jaar lang zinloos belasting betaald. Subsidies zijn geen afdrachten of stortingen (in een

bodemloze put) maar investeringen van de overheid in de kunst en cultuursector. Wie moet kiezen tussen het behoud van een bejaardentehuis of het behoud van een tentoonstellingsruimte zal uiteraard kiezen voor behoud van het bejaardentehuis. Dit soort keuzes is echter niet aan de orde. Met de 200 miljoen die bespaard wordt op cultuur kan weinig fundamenteels verbeterd worden in de (ouderen)zorg.

Uit uitspraken van de partijen in dit kabinet en de daaraan verbonden gedoogpartner blijkt bovenal dat zij de zogenaamde hoge kunst en cultuur als een overbodige luxe beschouwen, als iets dat vergelijkbaar is met een Louis Vuitton tas of een nertsmantel. Cultuur omvat echter naast amateurkunst en musicals, cabaret en commerciële film ook moeilijke begrijpbare en soms complexe kunstvormen als hedendaags klassieke muziek en actuele beeldende kunst die alleen kunnen bestaan door een combinatie van private en publieke ondersteuning. Niet alles wat goed is, is meteen herkenbaar. Niet alles wat interessant is, is noodzakelijkerwijze entertainend of ontspannend. Een Westerse samenleving die zichzelf au serieux neemt, wil de hele bandbreedte van cultuur – inclusief de ‘moeilijke’ varianten – in stand houden. Waarom vraagt u zich af ?

Eenvoudigweg omdat het zien van een theaterstuk, het beluisteren van een muziekstuk, het lezen van een boek, het bekijken van een kunstwerk een ingrijpende ervaring kan zijn die iemands persoonlijke perspectief op mens en wereld scherpstelt of zelfs verandert. Kunst verbaast en verrast ons, kan ons troosten en ontroeren, vermaken maar ook verbijsteren. Of gewoon raken op een manier die moeilijk in woorden te vatten valt. Deze column ten spijt. Schreeuwen dan maar ?

Ann Demeester